

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/78/2023
Identifikačné číslo spisu: 6916010229
Dátum vydania rozhodnutia: 16.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6916010229.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného R. M. a spol. pre pokračovací zločin daňového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 277a ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 16. januára 2024 v Bratislave, o dovolaní obvineného R. M. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. septembra 2023, sp. zn. 2Nto/3/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. M. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) uznesením z 1. augusta 2023, sp. zn. 4T/40/2016 podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol o tom, že sudca JUDr. Zoltán Boros nie je vylúčený z trestnej veci vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota, sp. zn. 4T/40/2016.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 21. septembra 2023, sp. zn. 2Nto/3/2023, rozhodujúc o sťažnosti obvineného R.Á. M. (a ďalších obvinených) proti uvedenému uzneseniu podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota z 1. augusta 2023, sp. zn. 4T/40/2016, zrušil. V dôvodoch tohto uznesenia uviedol, že sťažnosť obvinených nebola dôvodná, nakoľko predmetom námietky zaujatosti boli len skutočnosti týkajúce sa postupu súdu pri pridelení veci, teda procesného postupu súdu v konaní v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Z uvedených dôvodov nemal okresný súd o tejto námietke konať, pretože pokiaľ námietka zaujatosti spĺňala podmienky uvedené v § 32 ods. 6 Trestného poriadku, takou námietkou zaujatosti sa príslušný orgán vôbec nezaobera a nevydáva o nej žiadne rozhodnutie. V tomto smere postačovalo len spísanie úradného záznamu predsedom senátu o tom, že o vznesenej námietke zaujatosti sa konať nebude.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podal obvinený R. M. dovolanie prostredníctvom obhajcu JUDr. Milana Kuzmu písomným podaním z 20. novembra 2023.

Obvinený v dôvodoch dovolania uviedol, že na Okresnom súde Rimavská Sobota vybavovali trestnú agendu traja sudcovia a to JUDr. Peter Zachar, Mgr. Ivan Antal a JUDr. Zoltán Boros. Trestná vec bola prvotne pridelená JUDr. Petrovi Zacharovi, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. augusta 2021, sp. zn. 5Nto/9/2021 vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci. Dňa 3. septembra 2021 bola vec pridelená zákonnému sudcovi Mgr. Ivanovi Antalovi, ktorý bol po vznesení námietky zaujatosti obvinenými uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. októbra 2021, sp. zn. 4Nto/11/2021 taktiež vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto trestnej veci. Následne bola vec pridelená tretiemu zákonnému sudcovi JUDr. Zoltánovi Borosovi, ako poslednému možnému sudcovi na trestnom úseku. Podľa obvineného prípadným manipuláciám pri pridelení veci na zabezpečenie nestrannosti sudcu slúži princíp náhodného výberu sudcu, ktorý bude vo veci konať a rozhodovať. Trestná vec dovolateľa mala byť pridelená náhodným výberom spomedzi aspoň dvoch senátov, čo sa nestalo. V danej trestnej veci nedošlo k náhodnému prideleniu zákonného sudcu (zákonného senátu), keď vec bola pridelená jedinému do úvahy pripadajúcemu senátu JUDr. Zoltána Borosa, a teda vo veci koná a rozhoduje súd v nezákonnom zložení. Z rozvrhu práce okresného súdu vyplýva, že každému predsedovi senátu trestnoprávneho oddelenia boli pridelení konkrétni prísediaci z radov občanov. Po pridelení veci JUDr. Zoltánovi Borosovi ako predsedovi senátu 15T mal povinnosť dotvoriť senát na prejednanie a rozhodnutie trestnej veci dovolateľa výlučne z tých prísediacich, ktorí boli rozvrhom práce určení na konanie a rozhodovanie trestných vecí pridelených do senátu 15T. Zákonný sudca pri kreovaní senátu nepostupoval v súlade s rozvrhom práce, čím došlo k porušeniu práva dovolateľa nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Postupom okresného súdu bol porušený článok 46 ods. 1 a článok 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo obvineného na spravodlivý súdny proces, na konanie na nezávislom a nestrannom súde, ako aj právo obvineného na zákonného sudcu. Námietka zaujatosti podľa § 31 Trestného poriadku je jediný procesný prostriedok, prostredníctvom ktorého môže žiadať o preskúmanie zákonnosti zloženia súdu resp. nezákonné pridelenie veci. Uvedené vyplýva aj zo stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2005, ÚS 65/05. Porušenie práva na zákonného sudcu zakladá pochybnosti o nestrannosti sudcu. Okresný súd, ani krajský súd sa uvedenou námietkou zaujatosti zákonným spôsobom nezaoberali, k obsahu vznesenej námietky zaujatosti sa nevyjadрили, a túto nesprávne právne posúdili.

Na základe vyššie uvedených skutočností obvinený namietal zákonnosť zloženia súdu, ako aj skutočnosť, že vo veci koná a rozhoduje sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, v čom obvinený videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. e) Trestného poriadku.

Obvinený žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. septembra 2023, sp. zn. 2Nto/3/2023, bol porušený zákon v neprospech dovolateľa a súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté rozhodnutie a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal predmetnú vec znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 29. novembra 2023 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota (ďalej aj „prokurátor“), ktorý uviedol, že k aktuálnemu namietaniu zákonného sudcu došlo po takmer dvoch rokoch vykonávania úkonov trestného konania v tomto senáte. Obidvaja prísediaci boli obvineným, ako aj obhajcovi od začiatku známi už z pôvodného senátu 4T, do ktorého bola náhodným výberom elektronickými prostriedkami pridelená vec po podaní obžaloby v roku 2016. Vec bola sudcovi JUDr. Zoltánovi Borosovi pridelená správne a zákonne, v súlade s aktuálnym rozvrhom práce Okresného súdu Rimavská Sobota. Na okresnom súde vykonávali v tom čase trestnú

agendu traja sudcovia, pričom dvaja z nich boli rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici z konania vylúčení. Keďže neexistovali na okresnom súde dva voľné senáty tohto súdu, vec bola pridelená jedinému voľnému sudcovi vybavujúcemu trestnú agendu. Náhodný výber elektronickými prostriedkami by zrejme mohol spôsobiť, že by vec napadla na rozhodnutie sudcovi občianskoprávnej, rodinnej alebo obchodnoprávnej agendy. Vzhľadom na dokazovanie a závažnosť žalovaného skutku by nebola zaručená objektívnosť a správnosť posúdenia danej veci.

Vyššie uvedenými rozhodnutiami nebolo porušené ústavné ani zákonné právo, a z toho dôvodu prokurátor navrhol dovolanie obvineného R. M. odmietnuť.

K vyjadreniu prokurátora sa vyjadril obvinený písomným podaním z 15. decembra 2023 prostredníctvom svojho obhajcu a uviedol, že námietku zaujatosti vzniesol bezodkladne potom, čo sa dozvedel, že senát v trestnej veci bol kreovaný v rozpore so zákonom. S tvrdením prokurátora o tom, že vec nebola pridelená náhodným výberom - elektronickými prostriedkami obvinený súhlasil. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 29. júna 2023, sp. zn. 7Tos/49/2023, ktorý v obdobnej veci rozhodnutie zrušil z dôvodu, že senát nebol kreovaný na podklade algoritmu náhodného výberu zo zoznamu sudcov zaradených do senátu zákonného sudcu.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku).

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V zmysle § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Konanie o dovolaní v zmysle ôsmej hlavy Trestného poriadku je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré možno podať iba proti tzv. meritórnym rozhodnutiam, teda rozhodnutiam vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie končí.

V posudzovanom prípade podal obvinený R. M. dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota z 1. augusta 2023, sp. zn. 4T/40/2016, z dôvodu jeho nadbytočnosti. Okresný súd uvedeným uznesením rozhodol o nevyklúčení sudcu JUDr. Zoltána Borosa z trestnej veci. Z ustanovenia § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ani z iných ustanovení Trestného poriadku však nevyplýva prípustnosť podania dovolania proti uzneseniu o nevyklúčení sudcu z vykonávania úkonov v trestnej veci obvineného ani proti uzneseniu, ktorým súd druhého stupňa predmetné uznesenie zrušil.

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Keďže dovolanie obvineného R. M. bolo podané proti rozhodnutiu súdu, proti ktorému podanie dovolania nie je prípustné, najvyšší súd dovolanie na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.